

Lieve Gemeente,

De Engelse acteur Stephen Fry, een overtuigd atheïst, gelooft niet in God, want zegt hij: “Als er een God is waarom is er dan nog altijd zoveel ziekte en kwaad in de wereld, dat onschuldige mensen treft.

Dat kan God toch niet toestaan?

Dat is toch niet te rijmen met elkaar.”

Het zijn bekende vragen die we vaak tegen komen en die misschien ook wel bij onszelf leven.

Hoe zit dat?

Als God bestaat hoe werkt Hij of Zij dan door in onze wereld?

Waar gebeurt er iets van God?

Het zijn vragen waarop de evangelisten met hun verhalen over Jezus een antwoord probeerden te geven.

Zoals de evangelist Johannes in het verhaal dat we zojuist gelezen hebben over de wonderbaarlijke spijziging.

Johannes begint met te vertellen dat Jezus naar de overkant van het meer van Galilea ging.

Dit houdt niet in dat we nu precies op de kaart kunnen aanwijzen waar Jezus is, maar hier is sprake van Bijbelse aardrijkskunde.

Met deze aanduidingen wil Johannes zeggen dat het niet in Jeruzalem gebeurde, het religieuze centrum van het jodendom in die tijd.

Wij zouden zeggen: het gebeurde niet in de kerk of bij een kerkelijke of religieuze bijeenkomst.

De plek waar dit verhaal plaats vindt is bij het meer van Galilea, dat wil zeggen in de dagelijkse woon- en werkomgeving van de mensen.

Het is de plek waar Jezus woonde en waar de discipelen woonden en werkten.

De plaats van het dagelijks bestaan.

En het gebeurt aan de overkant van het meer.

Hier hebben we zowel Bijbelse aardrijkskunde als Bijbelse geschiedenis.

Johannes verwijst hier naar het verhaal van de uittocht van het volk uit Egypte.

Toentertijd had Mozes het volk Israël uit het land Egypte geleid en ook naar een overkant van de zee gebracht nl. de overkant van de Rietzee.

En om in het beloofde land te komen moest het volk opnieuw naar de overkant toe, nl. de overkant van de Jordaan.

Johannes wil hiermee zeggen: mensen, let op, hier is een nieuwe Mozes en een nieuwe Jozua.

Hier is een nieuwe leider die jullie bevrijding zal brengen, die jullie door problemen en moeilijkheden heen zal leiden naar een nieuwe overkant, naar een nieuwe toekomst en naar nieuwe vaste grond onder de voeten.

En niet alleen de plaats is belangrijk, ook de timing: het gebeurde kort voor het Joodse Pasen, zegt Johannes er expliciet bij.

Alsof hij wil zeggen: denk erom, het wordt Pasen en je krijgt hier een Paasverhaal.

Met Pasen immers nam de huisvader het brood in zijn handen, het ongezuurde brood van de bevrijding uit Egypte, en daarna sprak hij een dankgebed uit en deelde het brood uit aan alle aanwezigen.

Het is precies wat we hier op die berg zien gebeuren.

En het is precies wat Jezus deed bij zijn laatste Avondmaal met zijn vrienden.

Het is hier dus Pasen en er wordt Avondmaal gevierd, wil Johannes vertellen.

En dan zegt de Bijbel in Gewone Taal aan het begin van het verhaal: Jezus keek om zich heen.

Dat is gewone taal voor wat er in het Grieks staat: Jezus hief zijn ogen op en zag.....

Maar die term “je ogen opheffen en zien” betekent wel iets.

Het betekent: Je doet je ogen open en wat zie je dan.

Zien we zoals God ziet, dat is de mensen zien en met ontferming bewogen worden.

Dat is het leed en het verdriet niet kunnen aanzien dat mensen wordt aangedaan.

Dat is zien en in actie komen.

Zo ziet Jezus nu de menigte.

Hij ziet de mensen en wat zij nodig hebben.

Hij ziet hun nood en hun eerste levensbehoefte.

Is het niet het verlangen van ieder mens om gezien te worden en dat datgene wat wij nodig hebben gezien wordt.

En om gehoord te worden, zo dat er echt naar ons en naar ons verhaal wordt geluisterd?

En wat hebben wij nodig, wat is onze levensbehoefte, zeker in het geval, dat in de eerste levensbehoeften, voedsel en een dak boven het hoofd, ruimschoots voorzien is.

Waar hebben wij behoefte aan: een luisterend oor, een opbeurend woord, liefde, rust, troost in het verdriet, steun en geborgenheid.

Gezien te worden in onze nood en in wat wij nodig hebben.

Hier ziet Jezus de mensen en wat ze nodig hebben.

En in het verhaal hebben ze eten nodig, brood.

“Waar haal ik brood vandaan opdat zij eten” vraagt Jezus dan aan Filippus.

Weer hoor je het Uittocht-verhaal meeklinken: want het is dezelfde vraag die Mozes aan God stelde, toen het volk in de woestijn was: “Waar haal ik eten vandaan voor heel dit volk?”

Maar er zit nog meer achter deze vraag: Johannes vertelt erbij dat Jezus het aan Filippus vroeg om hem op de proef te stellen.

Wat voor proef is dit dan?

Het gaat om de herkomst van het brood.

In het evangelie volgens Johannes gaat het vaak over brood, of over water en wijn.

Want deze dingen, water, wijn en brood heeft een mens nodig om te leven en om een goed en mooi leven te leiden.

En Johannes verwijst met deze zaken naar de Messias.

De Messias zal ons geven wat we nodig hebben om te leven en om een goed en mooi leven te leiden.

Dat is Johannes' boodschap.

Vandaar het verhaal over de wijn in Kana, waarvan men niet wist waar die vandaan gekomen was.

En het verhaal over de Samaritaanse vrouw die niet wist waar het levende water vandaan moest komen.

En hier weet Filippus niet waar het brood vandaan moet komen.

De vraag aan Filippus was dus niet of hij een bakkerswinkel in de buurt wist, maar of hij het brood des levens van de Messias kende.

En dan vertelt het verhaal over de jongen met 5 broden en 2 vissen en dat Jezus hiervan uitdeelt en dat er dan voldoende is voor iedereen.

Jezus deelt uit van het brood, hij viert Avondmaal, en deelt uit van Gods overvloed en dan is er genoeg voor iedereen.

Er is brood in overvloed en er is ruimschoots over.

En dat is niet omdat Jezus hier een magisch wonder verrichtte, waardoor er steeds maar brood bleef komen.

Het verhaal wil laten zien dat wanneer wij breken en delen, dat er dan genoeg is voor iedereen.

Ruimschoots voldoende zelfs.

En daarin kun je God zien: in de kansen die geboden worden aan mensen.

In dit geval de kans om te delen van wat wij hebben en dan is er genoeg voor iedereen.

Het wordt zelfs meer.

Zoals wanneer wij goede dingen als vreugde en blijdschap delen, dat wordt dan ook meer.

En daarentegen worden slechte dingen als verdriet en eenzaamheid juist minder als het gedeeld kan worden.

Dat is, denk ik, ook de reden dat juist dit breken en delen van brood en wijn, zulke belangrijke symbolen zijn geworden in het Christendom.

Want ze verwijzen naar iets wezenlijks in ons leven.

Brood en wijn delen met elkaar betekent dat we elkaar zien.

We zien de mensen om ons heen, we zien wat een ander nodig heeft: een luisterend oor, een bemoediging, een steuntje in de rug.

En God gebeurt daar waar mensen elkaar helpen en steunen.

Waar mensen bereid zijn met elkaar te delen dat wil zeggen te geven wat een ander nodig heeft.

En dit gebeurt dus gewoon in ons dagelijks leven, in wat en hoe we doen. In de moderne theologie wordt God gezien als diegene of datgene dat ons kansen geeft.

Kansen in de keuzes die we kunnen maken.

In ons leven moeten we altijd op elk moment keuzes maken.

Steeds moeten we een antwoord bedenken op alle dingen die ons overkomen en op alle vragen die op ons afkomen.

En in de keuze die we maken en in het antwoord dat we geven kan iets van God gebeuren.

Wanneer we willen delen.

Of juist niet, wanneer we niet willen delen en een andere keuze maken die tegen de medemens ingaat.

Brood delen betekent dus geloven in geven en ontvangen.

In saamhorigheid en solidariteit.

In Jezus' naam brood breken en delen betekent: dat je een wereld wil waar brood zal zijn en waardigheid voor alle mensen.

Maarzijn we vaak niet bang, dat een rechtvaardige, nieuwe wereld toch niet haalbaar is, niet 'maakbaar'.

En aan de andere kant.....er is heel veel menswaardige samenleving maakbaar.

“Jij kunt het volbrengen” is wat je altijd en overal weer in de Bijbel leest.

Edward Schillebeeckx noemde het : “De samenleving saneren.”

Het Koninkrijk van God, Gods nieuwe wereld is eigenlijk een gesaneerde samenleving.

Wanneer onze menselijke samenleving gezond wordt gemaakt en alle relaties daarin weer heel, dan is die nieuwe wereld van God gekomen.

En waar heel-wording gebeurt en wij daaraan werken, daar is dat Koninkrijk dichtbij.

Het is dichtbij wanneer wij het niet kunnen verdragen dat ook maar 1 doodgewoon mens oneerbiedig wordt behandeld, of beledigd, gepest of misbruikt.

Het is dichtbij wanneer we ons daartegen verzetten.

Als we brood breken en delen, dan laten we zien dat we kiezen voor een nieuwe, andere wereld.

Een andere wereld, waarin liefde – vriendschap – solidariteit – trouw – ontferming de zin van het leven is.

De gebeden die wij hier stamelen, smeken alle om liefde, om trouw, vergeving, genadebrood.

Ze smeken om een samenleving waarin mensen hun 'brood' delen met elkaar, dat wil zeggen hun mogelijkheden en vermogens, hun levenskansen en risico's.

Een samenleving waar wij het lot zo goed, zo barmhartig mogelijk verdelen, naar draagkracht, zodat het voor niemand tot noodlot wordt. Dat noemen wij liefde.

Waar mensen afgekeerd zijn van geweld en niet zwichten voor de oude dode wereld van hebzucht en egoïsme.

Waar wij elkaar behoeden en doen leven, daar is het begin van een nieuwe wereld.

Amen